

УЧЕБНИ ПРОГРАМИ ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК – IX И X КЛАС

1. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНИТЕ ПРОГРАМИ ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК.

Владееето на чужди езици е от първостепенно значение за развитието на българските деца и младежи в училище. Това ще им осигури шанс, равен с този на техните връстници от други страни, за адаптация към динамичните условия на живот и труд днес и в бъдеще.

Учебните програми по английски език са изработени съобразно с Държавните образователни изисквания за учебно съдържание по чужди езици. Авторите са ги съгласували с равнищата за владееене на английски език, посочени в Общата европейска рамка по чужди езици на Съвета на Европа, и с изискванията за придобиване на различни международно признати сертификати. Това дава възможност за приравняването на подготовката на учениците в българското училище към равнищата за езиковите дипломи, издавани от съответните компетентните институции в страните на изучаваните езици.

Учебните програми по чужди езици представляват **инструмент** за постигане на очакваните резултати от обучението. По същество те осигуряват:

➤ вертикална приемственост в обучението през учебните години за гарантиране на Държавните образователни изисквания за учебно съдържание, които учениците следва да покриват в края на степента на образование;

➤ хоризонтална връзка с обучението по английски език (I и II ЧЕ) и с обучението по другите предмети, включени в учебния план, за да се гарантира хармония в овладяването на значимите знания, на ключовите умения и за изграждане на личностни и граждански ценности нагласи/отношения, необходими за цялостното развитие на ученика.

Учебните програми по английски език за IX и X клас са съобразени с **минималния хорариум** от учебни часове в учебния план:

за първи чужд език

	в IX клас	в X клас
ЗП	– 72 учебни часа	– 72 учебни часа
ПП	– 144 учебни часа	– 144 учебни часа

за втори чужд език

	в IX клас	в X клас
ЗП	– 72 учебни часа	– 72 учебни часа
ПП	– 108 учебни часа	– 144 учебни часа

Съгласно с Държавните образователни изисквания за учебно съдържание очакваните резултати по английски език за всеки ученик се определят от съответното количество и качество на:

- придобитите знания;
  - овладените умения и развитите способности;
  - изградените ценности нагласи/отношения,
- всички те разпределени:

– по четирите основни групи умения за устно и писмено разбиране и изразяване (слушане, четене, говорене и писане);

– по свързаните с тях, но и относително самостоятелни и междупредметно значими стратегии за учене, умения за критическо мислене, за решаване на проблеми, за боравене с информация, за самостоятелна работа и за работа в екип.

Особено важно е чрез учебните програми в обучението да се открият онези значими от практическа гледна точка знания, умения и ценности нагласи/отношения, чието овладяване и изграждане довеждат реално до това всеки ученик да е постигнал необходимата му и достатъчна степен на комуникативна компетентност по английски език, за да може да използва пълноценно този език в разнообразни житейски, учебни и/или професионални ситуации. В този смисъл езиковата грамотност и компетентност по английски език на ученика се определя не само от количеството натрупани знания по лексика и граматика и от механичното им запаметяване, а основно от уменията му:

– да конструира смисъл (да извлича и осъзнава важната информация) от чуто, видяното и прочетеното;

– да изразява успешно мислите и чувствата си съобразно с комуникативните си намерения и ситуации в устна и писмена форма, като подбира най-подходящите за случая модели на поведение.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК В IX И X КЛАС.

Целите на обучението по английски език за IX и X клас отразяват необходимата приемственост и надграждане на усвоеното от ученика в предходните години и задават входното равнище на комуникативна компетентност за следващия клас от гимназиалната степен на образование. Те са общи за всички чужди езици, но се осигуряват и чрез специфично за отделния чужд език учебно съдържание.

Тези цели очертават основните обобщени и интегрални акценти в обучението по английски език и общите насоки на учебния процес за разлика от формулировките на очакваните резултати, които са операционализирани и позволяват на тяхна основа да се извършва оценяването на постиженията на ученика.

Различията в целите съответно за IX и за X клас, както и за първи и втори чужд език, са свързани най-вече със степента на овладяване на чуждия език като цяло, в различните компоненти на учебното съдържание, осигуряващи постепенното доближаване до Държавните образователни изисквания за учебно съдържание по чужд език за края на гимназиалния курс на обучение.

ОБУЧЕНИЕТО ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК ЗА ОВЛАДЯВАНЕ НА ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНИЯ МИНИМУМ В ЗАДЪЛЖИТЕЛНАТА ПОДГОТОВКА (ЗП) СЯ ПОСТАВЯ СЛЕДНИТЕ ЦЕЛИ:

- да доразвие и разшири чуждоезиковата култура и културата на общуване на английски език, както и общата езикова грамотност и културата на общуване на ученика;
- да допринесе за общото културно и интелектуално развитие на личността на ученика;
- да проопри интереса на ученика както към родния език и култура, така и към

английския език и културата на народите, чиито носители са те, на основата на съпоставката;

- да възпита готовност за межкултурно общуване, основано едновременно на самоуважение, уважение и толерантност към различията;
- да мотивира желанието за овладяване на английски език и търсенето на подходящите стратегии за учене, включително и чрез използване на разнообразни автентични материали, на технически средства и на новите технологии за информация и комуникация;
- да изгради умения и нагласи у ученика за осмисляне на процеса на учене като непрекъснат и за цял живот, за реалистична оценка и самооценка, за значението на индивидуалната работа и на работата в екипи.

ЦЕЛИТЕ НА ПРОФИЛИРАНОТО ОБУЧЕНИЕ, ЗАЛОЖЕНИ В УЧЕБНИТЕ ПРОГРАМИ ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК В IX И В X КЛАС (КОИТО СА СПЕЦИФИЧНИ ЗА ТОЗИ ВИД ОБУЧЕНИЕ И СЕ ПРИБАВЯТ КЪМ ПОСОЧЕНИТЕ ПО-ГОРЕ), СА СЛЕДНИТЕ:

- да се осигури надграждане на постиженията на ученика от интензивното овладяване на английския език и култура;
- да се създадат условия за постигане от всеки ученик на равнище на владееене на английския език, което се доближава до родноезиковата комуникативна компетентност;
- да се развият и усъвършенстват уменията на ученика да използва английския език за специфични цели за изучаване на учебни предмети на английски език (билингвално обучение).

При приложението на учебните програми по английски език следва да се имат предвид равнищата на владееене на английски език, които са заложи в Държавните образователни изисквания за учебно съдържание по чужди езици.

V. СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ.

В гимназиалната степен постиженията на ученика в областта на устната и на писмената реч се оценяват в съответното съотношение:

- с предимство на устната реч и рецептивните умения на учениците, които се обучават по учебните програми за задължителна подготовка;
- в еднакво съотношение – за учениците, които се обучават по учебните програми за профилираната подготовка.

Учителят осъществява непрекъснат и пряк контрол върху работата на класа/групата, както и на отделния ученик, като използва основния метод на текущата проверка – **наблюдение** на ученика в процеса на обучението.

Текущата оценка, винаги добре обоснована пред ученика, носи постоянна информация за постиженията му. Основни изисквания към оценяването са *обективност, валидност и надеждност*, с което се цели:

- отразяване на реалното равнище на усвоените знания и умения на ученика и съпоставянето им с очакваните резултати, описани в учебната програма;
- формиране на критерии у ученика за обективна оценка и самооценка, което да го стимулира за по-добра работа;
- използване на резултатите за анализ и оптимизиране на учебния процес от страна на учителя, с което в края на десети клас да се осигури постигането на определеното от

Държавните образователни изисквания за учебно съдържание равнище на знания и умения за гимназиалната степен.

Оценката като цяло би трябвало да има окуражителен характер и да мотивира учениците за общуване на английски език.

При оценяване на постиженията на ученика за устна и писмена реч в IX и в X клас се отчитат следните умения:

- да формулира ясно и последователно мисълта си в рамките на-нознатата лексика;
- да подбира правилно езиковите средства и формата на изказа си съобразно с комуникативната ситуация;
- да се изразява езиково коректно;
- да се изказва конкретно по съдържанието на зададената тема, като изразява собствено мнение и се аргументира;
- да разбира и обобщава връзки и отношения в тяхното развитие във времето и в пространството.

Особено важно е формите на оценяване да бъдат разнообразни и да отчитат системно постиженията на ученика при различни дейности:

- работа в часа (с целия клас, в група, самостоятелно);
- изпълнение на домашни работи;
- разработване на материали по проекти;
- индивидуални прояви;
- комплексни (обобщаващи) проверки на устните и писмените речевни умения (контролни и класни работи).

При проверката на постиженията на учениците чрез периодични и обобщаващи тестове с различно съдържание и продължителност се използват предимно *функционалните тестове* (задачи за проверка на разбирането на прослушан или прочетен текст, съставяне на различни видове устен и писмен текст) пред структурните тестове (граматически и лексикални задачи), които се използват най-вече като тренировъчни упражнения.

VI. МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ ЗА ПРИЛАГАНЕТО НА УЧЕБНИТЕ ПРОГРАМИ.

Учебните програми по английски език са рамков документ на МОН. Този документ насочва работата на учителите и учениците към определените очаквани резултати, които са задължителни и са предмет на оценяване. Препоръчаните контекст и дейности, междупредметни връзки, методи и форми на оценяване и методически насоки ориентират по отношение на условията, които най-ефективно допринасят за постигане на очакваните резултати и които следва да бъдат подходящо интерпретирани и обогатявани от учителите съобразно с конкретната среда на приложение на учебната програма.

Подборът и подреждането на учебния материал в годишното разпределение на учителя се осъществява съобразно с очакваните резултати, описани в учебните програми. Разпределението няма строго определен формат. Неговата структура се съобразява със спецификата на обучението, с потребностите на учениците и с предпочитанията от учителя методи на преподаване и организация на учебния процес, за да бъде ефективно ръководството в ежедневната работа.

Обучението по английски език е ориентирано в съответствие с интересите и потребностите на ученика към неговите индивидуални, възрастови и психологически особености. При разработване на годишното разпределение учителите се съобразяват с общоприетите принципи на комуникативния и когнитивния подход, които са се утвър-

дрили в съвременната методика при обучението по английски език в IX и в X клас в гимназиалния етап/средната степен на образование. Това означава, че вниманието на ученика е насочено към овладяването на английския език предимно за комуникативни цели. Независимо дали работата в клас е насочена към усвояване на знания по граматика, функции или умения, учителят трябва да изисква от учениците ефективно да общуват на английски език, като им дава възможност да обменят информация, да изразяват идеи и да отнасят наученото към своето ежедневие, осъзнавайки, че английският език се учи главно за да се използва извън класната стая, т.е. в реалния живот.

Ученикът трябва да бъде стимулиран да участва активно в разговори, ролеви игри и други комуникативни дейности и да използва всяка възможност за това. В тази възраст ученикът може с успех да изпълнява заедно със съучениците си езикови задачи по проекти по двама, в малки и в по-големи групи. Групите се формират от ученици на различно езиково ниво, за да се окуражават и да си помагат, като се учат един от друг. Участниците в групите се сменят периодично, за да свикнат с различни социални роли.

Учителят е помощник и съветник, който ръководи и наблюдава работата на учениците и тактично се намесва, за да подпомага и стимулира общуването. Той дава оценка на изпълнението и изявите на всеки участник, като внимава с поправката на грешките да не пречи на опитите за свободно общуване.

Ученикът се приема като събеседник и участник в процеса на общуване, като задава и отговаря на въпроси и изразява собствено мнение. Променят се традиционните роли на учителя и ученика, които стават равноправни партньори и активни участници в процеса на обучението и общуването. При планирането на задачите е необходимо учителят да дава точни и ясни инструкции за изпълнението.

Учебните програми са разработени така, че ученикът да може да усвоява знания и умения чрез индивидуални и групови форми на обучение, при които да се занимава ефективно самостоятелно или в екип, прилагайки свои стратегии за учене.

Изборът и степенуването на учебните задачи трябва да се осъществява, като се отчетат трудностите, които българите срещат при изучаването на английски език, а родният език се използва като опора.

Ученикът невинно се чувства уверен, че е усвоил добре граматическите структури. За тази цел от особено значение е включването на преговорен елемент в процеса на работа. Учителят се стреми да свързва новата информация с вече познатата. Необходим е преговор на основни граматически структури и лексика, който да е комбиниран с по-аналитичен и функционален подход към езика. Това спомага за достигане на по-висока степен на точност на изказа, което води до по-голямо самочувствие при работа с нов учебен материал. Балансът между „стар“ и „нов“ материал трябва внимателно да се поддържа и да създава увереност на учениците за напредък в изучаването на английския език. Добър начин за преговор и практика на английски език в реалистични, но контролирани ситуации е този, който дава възможност на учениците сами да съставят или да попълват въпросници и анкети.

Важен елемент, включен в учебните програми, е усвояването на страноведска информация за страните, в които се говори английският език, и характеристиките за говорещите езика социокултурни умения за общуване, като по този начин се осигурява база за сравнение с българската култура, бит, обичай и др. Съпоставката на културите спомага за осъзнаване на непознатото и различното и за формиране на националната идентичност.

Учебната дейност в клас се извършва на базата на учебни комплекти и разнообразни допълнителни материали.

X КЛАС, ПЪРВИ ЧУЖД ЕЗИК – ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПОДГОТОВКА

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ		УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ			
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия	Контекст и дейности	Междупредметни връзки
<ul style="list-style-type: none"> • Слушане • Четене 	<p>Очаквани резултати на ниво учебна програма</p> <ul style="list-style-type: none"> • Разбира основната информация от ограничени по обем публицистични и художествени текстове, радио- и телевизионни предавания с нормална скорост на говорене и стандартно произношение • Разбира в подробности разговори и изказвания, свързани с всичко, което се отнася пряко до него, както и кратки съобщения от всекидневния живот • Разбира конкретна информация от различни по вид радио- и телевизионни предавания по актуални въпроси <ul style="list-style-type: none"> • Разбира основната информация от различни по речев жанр и функционален стил текстове на стандартен език • Разбира в подробности лични и читателски писма, указания, кратки статии на познати теми, като отбелязва в тях въпроси и проблеми, собствено мнение, пожелания и чувства и разбира основните социокултурни особености в тях • Намира конкретна информация в различни по речев жанр текстове • Води разговор на познати теми, като коментира факти, изразява мнения и чувства, обсъжда съвместна дейност, изразява съгласие/несъгласие с мнението на събеседниците си 	<p>Учениците трябва да придобият понятийни, езикови и социокултурни знания и речеви умения в следните тематични области, които да използват за комуникация в учебна обстановка и в реални ситуации:</p> <p>Тематични области</p> <p>МЛАДИТЕ ХОРА ДНЕС</p> <ul style="list-style-type: none"> • Начин на живот (приятелство, отношения в семейство и училище, здравно възпитание) • Професия и кариера (планове, квалификация, семеен бюджет) • Ваканция и туризъм (спорт, пътуване, услуги, забавления) <p>БЪЛГАРИЯ И СВЕТЪТ</p> <ul style="list-style-type: none"> • Национална идентичност • Държава и държавно устройство • Права и законност • Международно сътрудничество <p>ПЛАНЕТА</p> <ul style="list-style-type: none"> • Екология, бедствия, катаклизми • Човечеството в космоса, фантастика • Реален и виртуален свят (киберпространство, реклама, кино, паранормални явления) 	<p>Учениците трябва да усвоят следните езикови знания и речеви функции:</p> <p>Фонологични Фонологични модели и интонация, близки до тези на носителите на английски език</p> <p>Граматически (морфосинтактични)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Местомения – емфатична употреба • Съществително име – Разширяване на фразата Количествени определители (a few/few, a little/little) Членуване – разширение • Прилагателно име – обобщение • Наречие (II) – Степени за сравнение • Глагол – Видове (фразиси, модални – разширение (ought to)) Времена – интегрирана употреба на изучените до IX клас вкл. 	<p>Във връзка с общите и конкретните цели на учениците трябва да се даде възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • работят на екипен принцип • намират автентични материали • използват езика в реалния живот • използват технически помощи • участват в дискусии и да аргументират мненията си • осъществяват интердисциплинарни връзки • се организират в групи по интереси към различните умения за прилагане на езика • предават необходима информация на трети лица чрез превод • правят самооценка и взаимна оценка • ползват всякаква справочна литература • се подготвят за участие в езикови изпити, провеждани от различни институции 	<p>Междупредметни връзки се осъществяват в контекста на изучаваните теми, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Български език и литература; Жанрове, фантастика, Национална идентичност, фолклор Видове есе • Математика, информатика и информационни технологии; Кибернетика, Услуги (пари, покупки), семеен бюджет • Обществени науки и гражданско възпитание; – История и цивилизация Глобализъм и европейска интеграция Международно сътрудничество

<ul style="list-style-type: none"> • Говорене • Писане 	<ul style="list-style-type: none"> • Изразява желание да получи информация, предмети и услуги, като аргументира предпочитанията си • Води разговор по телефона, оставя съобщение на телефонен секретар • Съобразява речта си с комуникативната ситуация и използва подходящи езикови средства, произношение и интонация според основните чуждоезикови модели, прилага компенсаторни стратегии за преодоляване на комуникативни проблеми • Предава основното съдържание на прочетен текст под формата на подробен план • Пише лично или читателско писмо, за да опише или коментира конкретни случки, впечатления и факти, като изказва свои мнения, доводи предложения • Съставя стандартен автобиографичен текст (curriculum vitae) • Използва езикови средства, съобразени с основните изисквания за писмено общуване, построява логически изложението си с правопис и пунктуация, които съответстват на основните норми на английски език 	<p>Понятни категории Обобщаване на категориите, въведени в предходните класове, и по-разширено изучаване на следните категории:</p> <ul style="list-style-type: none"> • род и вид (генеричност) • време (предходност, едновременност, последователност) • процеси • съществуване, реалност и модалност • условност и предположение • пряко и непряко изразяване • залог • отношения <p>Социокултурни знания В рамките на посочените теми учениците трябва да разширяват знанията си за живота в англоезичните страни, както и за други страни по света, а също така да имат представа за тенденциите за развитие в глобален мащаб, за да могат пряко или чрез Интернет да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • установяват лични контакти • усвояват най-типични поведенчески модели на говорещите английски език • разширяват културата си • участват в конкурси • разпространяват информация за родната си страна и културата ѝ • разпространяват получените знания 	<p>Минало перфектно продължително, Бъдеще перфектно Специални случаи: напр. to get used to, to be used to и други Страдателен залог – разширение Условно наклонение (III тип) Специални конструкции – напр. wish, would rather, had better, it's time</p> <ul style="list-style-type: none"> • Инфинитив II Видове и конструкции, употреба • Герундий II Видове, конструкции, употреба • Изречение – обобщение • Съюзи – напр. unless, in case, provided, providing, as long as, although <p>* Забележка: Приема се, че всяка граматическа категория се изразява с парадигма от форми, някои от които основни, а други по-периферни. С (I) са отбелязани основните форми, а с (II) останалите.</p>		<p>Национална идентичност</p> <p>– Етика и право : Начин на живот – морал и морален избор Приятелство, отношения и нравственост Държава и държавно устройство Права и законност – справедливост Защита на животните, опазване на околната среда Професионален дълг България и светът Младите хора днес</p> <p>– География : България – природна среда, население, стопанство, растения и животни; видове туризъм и организиране на пътуване; бедствия и катаклизми</p>
--	---	---	---	--	--

		<p>Сфери на социално взаимодействие Учениците са подготвени да общуват адекватно в следните ситуации на общуване:</p> <ul style="list-style-type: none"> • вкъщи • в училище • в клуб по интереси • на обществени места • места за отдих <p>Учениците изпълняват ролята на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • събеседник • участник в дискусия • разказвач • пътник • клиент • зрител, читател, слушател • гост – домакин <p>Комунитативни стратегии Учениците трябва да усвоят някои компенсаторни стратегии при общуване, като:</p> <ul style="list-style-type: none"> • интонация и език на тялото • разпознава международна лексика • разпознава поведенчески модели с различен смисъл • използва справочни материали • използва знания по друг чужд език • прави езикова догадка от ключови думи • ползва илюстрации, демонстрира примери • ползва наличните езикови средства и помощ от събеседниците си 	<p>Словообразуване Основни продуктивни модели</p> <p>Лексикални знания</p> <ul style="list-style-type: none"> • около 500 лексикални единици за активна употреба • фразеологични съчетания • лексикални полета <p>Речеви умения Предложените теми са така подбрани, че учениците да могат да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • изказват решения, намерения, молби, предложения, съвети, задължения, критикуване, желаниа, съжаление • описват места, посоки, разположение, предмети, външност • дават лична информация – професии, работа, ежедневиe, предпочитания, свободно време, отношения • разказват минали случки, събития, новини, мечти • сравняват – прилики и разлики, предимства и недостатъци • обясняват – 		<ul style="list-style-type: none"> • Природни науки и екология ; (химия, биология, физика) Хранене Медицина Екология Паранормални явления Космос Кибепространство • Физкултура и спорт Спортуване Туризмъ Начин на живот
--	--	---	--	--	--

			<p>предсказване, размишления, изясняване на истината.</p> <p>Поведенчески модели Ученикът трябва да умее правилно да се ориентира по отношение на контекст и събеседник, да разграничава ситуациите, които налагат ползване на официален или разговорен стил на езика, да спазва речевите норми на поведение, като:</p> <ul style="list-style-type: none"> • предава ясно необходимата информация • не се отклонява от темата • толерантен е към събеседника, не го прекъсва, проявява разбиране		
--	--	--	--	--	--

X КЛАС, ВТОРИ ЧУЖД ЕЗИК – ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПОДГОТОВКА

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ		УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ			
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия	Контекст и дейности	Междупредметни връзки
<ul style="list-style-type: none"> • Слушане • Четене • Говорене 	<ul style="list-style-type: none"> • Разбира основната информация от кратки публицистични и художествени текстове с ясна структура и дикция, нормална скорост на говорене и стандартно произношение; • Разбира кратки диалози с един или повече събеседници, свързани с всекидневието му; • Разбира конкретна информация от кратки съобщения. • Разбира основната информация от текстове на подходящи за възрастта теми; • Намира конкретна информация в кратки текстове на позната тематика; • Разбира в подробности кратки текстове, написани на стандартен език, като отбелязва въпроси, гледни точки, пожелания и разбира някои основни социокултурни особености в тях. • Води кратък разговор в ежедневни ситуации, като обменя и обсъжда конкретна информация, говори за преживявания и събития от миналото и настоящето, изказва свои намерения и идеи за бъдещето. • Изразява желание да получи информация, предмети или услуги, като обяснява предпочитанията си; • Води кратък личен разговор по телефона на познати теми, като търси и дава информация; • Използва прости езикови средства, произношението и интонацията му се доближават до основните чуждоезикови модели, съобразява най-общо речта си с комуникативната ситуация и прилага компенсаторни стратегии за преодоляване на комуникативни проблеми. 	<p>Учениците трябва да придобият езикови знания и речеви умения в следните тематични области:</p> <p>Тематични области</p> <p><u>БЪДЕЩЕ И ПЕРСПЕКТИВИ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Образование и професии 2. Младите хора през 21. век 3. Космос, наука и технологии <p><u>БЪЛГАРИЯ И СВЕТЪТ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Англосезични страни 2. Обичаи и етикет 3. Бележити личности 4. Публицистика и литература 5. Международно сътрудничество <p><u>ГЛОБАЛНИ ПРОБЛЕМИ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Престъпност, закон и наказание 2. Наркомании, тютюнопушене, хазарт 3. Услуги, пари, обществено хранене <p><u>МЕЧТИ И ДЕЙСТВИТЕЛНОСТ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Киберпространство 2. Кино 3. Научна фантастика 	<p>Учениците трябва да усвоят следните езикови знания и речеви функции:</p> <p>Фонетико-фонологични модели, ударение, интонация</p> <p>Грамматически (морфо-синтактични)</p> <p>Местоимение – възвратни местоимения</p> <p>Съществително име – видове, образуване и употреба</p> <p>Членуване – географски имена</p> <p>Прилагателно име – словоред (подреждане на прилагателни), видове образуване на прилагателни</p> <p>Наречия – словоред</p> <p>Глагол: модални глаголи – заместители фразови глаголи – глаголи с определени предлози</p> <p>Времена: Минало перфектно време Сегашно перфектно продължително Условни изречения – от I и II тип Пряка и непряка реч Страдателен залог – II; пасивни конструкции;</p>	<p>Във връзка с общите и конкретните цели на учениците трябва да се даде възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ползват автентични материали; • формират умения за автономно учене; • обсъждат социални проблеми и проблеми на околната среда; • формират възгледи относно границите на поведение и действия при различни видове ситуации; • работят в екип; • изпълняват ролеви игри; • ползват английски език в реални комуникации; • опознават и други култури и да осмислят своята национална идентичност; • обсъждат познати, интересувачи ги теми; 	<p>Междупредметни връзки се осъществяват в контекста на изучаваните теми, както следва:</p> <p>Български език и литература ; Публицистика и литература; бележити автори, обичаи.</p> <p>Математика, информатика и информационни технологии ; Услуги, пазаруване, пари, хазарт, технологии.</p> <p>Обществени науки и гражданско образование ; История и цивилизация: Културни паметници в Европа и англоговорящите страни; закон. Кратки исторически данни за изучавани</p>

<p>• Писане</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Съставя план на прочетен текст; • Пише кратко писмо, за да сподели свои преживявания и да изрази благодарност, поздравления и пожелания; • Пише кратки лични съобщения и обяви, свързани с непосредствените си потребности; • Съставя кратък автобиографичен текст; • Използва прости езикови средства, правопис и пунктуация, които се доближават до основните норми на чуждия език. 	<p>Понятни категории</p> <p>Род и вид Реалност и модалност Залог Условност Хронологична взаимозависимост Определеност и неопределеност</p> <p>Социокултурни знания</p> <p>Учениците трябва да разширят знанията си за другите страни, да опознават начина на живот на младежите в англоезични страни и в Европа, за да могат:</p> <ul style="list-style-type: none"> – да установят лични контакти – да разширят кръгозора си – да разпространяват информация за страната си – да сравняват културни традиции – да проявяват толерантност към чуждоезиковата култура – да осмислят по нов начин своеобразието на родната култура – да проявяват съпричастност към социалните проблеми на младите хора от други страни и култури <p>Учениците трябва да познават някои основни социокултурни норми на другите народи, кои теми и езикови средства се считат за неприемливи.</p>	<p>Конструкции с -ing и инфинитив</p> <p>Лексикални единици – около 650 лексикални единици в активна употреба.</p> <p>Правопис и пунктуация</p> <p>Речеве умения</p> <p>Провежда разговор с непознат Говори за лични предпочитания Говори за социални проблеми, като изразява отношение Разказва за свои преживявания Предлага, приема и отказва, като се обосновава Обменя и обсъжда конкретна информация Провежда телефонен разговор Дава мнения и оспорва мнения Преразказва чужди твърдения Прави оценка и самооценка</p> <p>Поведенчески модели</p> <p>Ученикът трябва да умее да се ориентира по отношение на контекст и събеседник и да спазва речевите норми на поведение, като:</p> <ul style="list-style-type: none"> – дава ясна, недвусмислена информация – не се отклонява от темата – проявява толерантност и любезност – изчаква, не прекъсва събеседника си – не употребява неприемливи думи, изрази и теми от гледна 	<ul style="list-style-type: none"> • изразяват собствено мнение; • развиват критично мислене; • изработват материали и проекти, свързани с познатата проблематика. 	<p>страни и за България.</p> <p>Етика и право : Етикет, престъпност, наказание, закон, България и светът.</p> <p>География и икономика : Забележителности; България и светът – международно сътрудничество.</p> <p>Природни науки и екология (химия, биология, физика): Киберпространство, научна фантастика, околна среда, космос, здравословни навици.</p> <p>Изкуства : Кино.</p> <p>Физическа култура и спорт : Здравословен начин на живот.</p>
-----------------	---	---	--	---	---

		<p>Сфери на социално взаимодействие Учениците трябва да имат адекватно поведение при общуване:</p> <ul style="list-style-type: none"> - в учебна обстановка - на обществени места - при пътуване - при събеседване в официална и неофициална обстановка <p>Те изпълняват ролята на:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Участник в разговор - Партньор и водещ при работа по групи - Разказвач - Пътник - Зрител, слушател, читател - Клиент (продавач, купувач) - Турист <p>Комуникативни стратегии</p> <p>Учениците трябва да усвоят някои от компенсаторните стратегии при общуване като:</p> <ul style="list-style-type: none"> - интонация, език на тялото, жестове - международна лексика - примери, илюстрации - ключови думи 	<p>точка на поведенческия модел на англоезичното общество</p>		
--	--	---	---	--	--

X КЛАС, ПЪРВИ ЧУЖД ЕЗИК – ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ		УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ			
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия	Контекст и дейности	Междупредметни връзки
<ul style="list-style-type: none"> • Слушане • Четене 	<p>Ученикът:</p> <ul style="list-style-type: none"> • разбира основната информация в изказвания и дискусии, като успява да проследи главната линия на аргументация • разбира в подробности разговори и изказвания в пряк или косвен контакт, дори когато не са ясно структурирани и скоростта на говорене е сравнително висока • разбира в подробности специализирани текстове, свързани с учебното съдържание на предмети, изучавани на чуждия език • разбира конкретна информация от текстове на стандартен език • разбира основната информация от публицистични, научнопопулярни и художествени текстове, написани на стандартен език • разбира в подробности лични и официални писма, научнопопулярни статии, специализирани текстове, художествени произведения, текстове от вестници и списания • намира конкретна информация в публицистични, научнопопулярни, специализирани и художествени текстове 	<p>Учениците трябва да придобият следните понятийни, езикови и социокултурни знания и речеви умения, които да използват успешно за комуникация в учебна обстановка и в реални ситуации.</p> <p>Тематични области ДЕЙСТВИТЕЛНОСТ И ПЕРСПЕКТИВИ Образование и планове за бъдещето Наука и технологии Бизнес и пари Реален и въображаем свят</p> <p>СОЦИАЛНИ ОТНОШЕНИЯ Личност и обществена среда – ценностна система, толерантност Взаимоотношения – чувства, приятелство Социални проблеми – престъпност, наркомания и пр. Социално интегриране – сираци, инвалиди, бездомни</p> <p>ХСРА И ДЪРЖАВИ Международен туризъм Културна идентичност Държавно устройство Ред и законност</p> <p>ЛИТЕРАТУРА И ИЗКУСТВО Английски и американски автори и произведения Велики творчески личности</p>	<p>Учениците трябва да затвърдят и интегрират в обща система усвоените през предходния етап езикови знания и речеви функции, като ги допълнят със следните:</p> <p>Фонологични</p> <ul style="list-style-type: none"> • ритъм и интонация <p>Грамматически (морфо-синтактични)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Съществително име Продуктивни словообразователни модели Разширяване на номиналната фраза Употреба в изречението • Глагол Фразови глаголи Глаголи с предлози Модални заместители <p>Време Функционална интеграция на всички изучени времена Обичайни и повтарящи се действия (would, Progressive + always) Средства за изразяване на бъдеще време – граматически и фразови Залог Страдателни форми (от непрякото и предложното допълнение) Страдателни форми с Get Специални конструкции (John is said to...) Инфинитив Форма: без to, продължителна и перфектна форма Употреба на сложни глаголни изрази с инфинитив</p>	<p>На учениците трябва да им се даде възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • учат в спокойна и приятна атмосфера • ползват автентични материали (вкл. записи, видео и компютър) • ползват всякаква справочна литература • използват интелектуалния си потенциал за добиване на нови знания чрез решаване на езикови и неезикови задачи • прилагат придобитите знания и умения в клас • изградят стратегии за автономно учене • използват творческия си потенциал при създаването на самостоятелен текст • използват наученото за изразяване и аргументиране на 	<p>Междупредметните връзки се осъществяват в контекста на изучаваните теми, както следва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Български език и литература: Жанрове, фантастика, национална идентичност, фолклор, видове есе • Математика, информатика и информационни технологии: Кибернетика Услуги (пари, покупки) Семейен бюджет

<ul style="list-style-type: none"> Говорене Писане 	<ul style="list-style-type: none"> участва в свободен спонтанен разговор или дискусия, като изразява и отстоява аргументирано становището си и предлага решения, проявява толерантност към мнението на другите прави разширени подготвени изказвания, в които анализира, коментира, обобщава, оценява информация от различни източници отговаря на въпроси, свързани с неговата личност, образование, проекти, в рамките на събеседване (интервю) изразява се уверено, с правилно произношение и подходяща интонация, на стандартен език, с адекватно на ситуацията речево поведение и прилага ефективно компенсаторни стратегии за преодоляване на комуникативни проблеми пише есе, в което изразява и аргументира лично мнение, позовава се на факти, авторитети, други източници пише кратък доклад, като за целта подбира и синтезира материали от различни източници пише лични, читателски и официални писма по проблеми, които пряко го засягат, като излага позицията си и съобразява изложението си с комуникативните си намерения и с предполагаемия читател използва подходящи за ситуацията езикови средства, графично оформление, правопис и пунктуация, които съответстват на чуждоезиковите норми 	<p>Понятни категории Абсолютно и относително време Хронологична взаимозависимост аспектуалност залог Финитност и нефинитност реалност и модалност условност и хипотетичност пряко и непряко изразяване (преразказване, предаване, метафоричност) кохезия и кохерентност на текста</p> <p>Социокултурни знания Учениците трябва да разширяват знанията си за други страни и народи, да познават характерни особености от живота на младежите в англескичесте страни, Европа и света, както и тенденциите за развитие в глобален мащаб, за да могат пряко или чрез Интернет:</p> <ul style="list-style-type: none"> да установяват лични контакти да се включват в международни мрежи да участват в съвместни проекти да разширяват кръгозора си да разпространяват информация за собствената си страна и култура <p>Учениците трябва да познават социокултурните норми на другите общества – да знаят кои теми се считат за неприемливи (напр. личен живот, външен вид, предсчитания и пр.) и кои езикови средства имат обидно въздействие върху събеседника (напр. лични квалификации, сравнения с животни, думи и изрази с обиден подтекст по отношение на раса, пол и пр.)</p>	<p>Герундий Форма Употреба Subjunctive</p> <ul style="list-style-type: none"> Наречие Форма и употреба Словоред в изречението (hardly, seldom, etc.) Фразово равнище Лексико-синтактични модели Колокации Просто изречение Словоред – емфатичен Инверсия след отрицателни думи и рестриктори Сложно изречение Емфатични свързки (whoever, whatever, etc) Обстоятелствени подчинени изречения (причина, цел, резултат и пр.) Условни изречения от смесен тип Условни изречения с инверсия (should I..., had I...) Текст Синтактично свързване на изречения в текст (кохезия) Смислово изграждане на текст (кохерентност) Лексикални знания около 1800 лексикални единици за активна употреба метафори и идиоматични съчетания лексикални полета <p>Писане Правопис и пунктуация Структуриране на текст Писане на различни типове есе Оформление Речеви умения Ученикът:</p>	<p>собствена позиция по широк кръг актуални въпроси</p> <ul style="list-style-type: none"> правят самооценка и взаимна оценка опознават други страни и култури и осмислят собствената си идентичност разширяват връзката с езика извън класната стая (напр. екстензивно четене и слушане, задачи за самостоятелно изпълнение, проекти и др.) участват в групи по интереси – дискусии, творчески и пр. подготвят се за участие в езикови изпити, провеждани от различни институции получат удовлетворение от постигнатите резултати 	<p>Обществени науки и гражданско образование:</p> <ul style="list-style-type: none"> История и цивилизация; Глобализация и европейска интеграция Международно сътрудничество Национална идентичност Етика и право; Начин на живот – морал и морален избор Приятелство, отношения и нравственост Държава и държавно устройство Права и законност – справедливост География и икономика; България – природна среда, население, стопанство, растения и животни Видове туризъм и организиране на пътуване Бедствия и катаклизми
--	--	---	--	--	---

		<p>Сфери на социално взаимодействие Учениците трябва да имат адекватно поведение при общуване:</p> <ul style="list-style-type: none"> • в учебна обстановка • в домашна обстановка • на обществени места • при пътуване • при събеседване • при работа по общ проект в екип <p>Те изпълняват ролите на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • слушател, зрител, читател, събеседник • разказвач • участник в дискусия и докладчик • партньор или водач в екип • интервюиран • турист, пасажер, разводач • участник в конкурси • творец <p>Комуникативни стратегии Учениците трябва да усвоят някои компенсаторни стратегии при общуване, като:</p> <ul style="list-style-type: none"> • интонация и език на тялото • разпознава международна лексика • разпознава поведенчески модели с различен смисъл • използва справочни материали • използва знания по друг чужд език • прави езикова догадка от ключови думи • ползва илюстрации, демонстрира примери • ползва наличните езикови средства и помощ от събеседниците си 	<ul style="list-style-type: none"> • спонтанно изразява мисли • аргументира мнение и оценка • поддържа разговор на общи теми • участва в разговор на специализирани теми • води разговор по телефона • прави обобщения и прогнози • дискутира и прави устно представяне • подбира езиковите си средства според комуникативната ситуация <p>Поведенчески модели Ученикът трябва да умее правилно да се ориентира по отношение на контекст и събеседник, да различава и използва адекватно официалния и разговорния стил и да спазва речевите норми на поведение, като:</p> <ul style="list-style-type: none"> • предава необходимия обем информация • представя я точно, ясно и недвусмислено • говори по същество и не се отклонява от темата • проявява любезност и толерантност – изчаква без да прекъсва, проявява разбиране и пр. 		<p>Защита на животните, опазване на околната среда Професионален дълг България и светът Младите хора днес</p> <ul style="list-style-type: none"> • Природни науки и екология : (химия, биология, физика) Хранене Медицина Екология Паранормални явления Космос Киберпространство • Физкултура и спорт : Спортуване Туризмъ Начин на живот
--	--	--	--	--	--

X КЛАС, ВТОРИ ЧУЖД ЕЗИК – ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ		УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ			
Ядра на учебното съдържание	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия	Контекст и дейности	Междупредметни връзки
<ul style="list-style-type: none"> • Слушане • Четене • Говорене 	<p>Разбира основната информация от кратки публицистични и художествени текстове с ясна структура и дикция, нормална скорост на говорене и стандартно произношение;</p> <p>Разбира кратки диалози с един или повече събеседници, свързани с всекидневието му;</p> <p>Разбира конкретна информация от кратки съобщения.</p> <p>Разбира основната информация от текстове на подходящи за възрастта теми;</p> <p>Намира конкретна информация в кратки текстове на позната тематика;</p> <p>Разбира в подробности кратки текстове, написани на стандартен език, като отбелязва въпроси, гледни точки, пожелания и разбира някои основни социокултурни особености в тях.</p> <p>Води кратък разговор в ежедневни ситуации, като обменя и обсъжда конкретна информация, говори за преживявания и събития от миналото и настоящето, изказва свои намерения и идеи за бъдещето;</p> <p>Изразява желание да получи информация, предмети или услуги, като обяснява предпочитанията си;</p> <p>Води кратък личен разговор по телефона на познати теми, като търси и дава информация;</p> <p>Използва прости езикови средства, произношението и интонацията му се доближават до основните чуждоезикови модели, съобразява най-общо речта си с комуникативната ситуация и прилага компенсаторни стратегии за преодоляване на комуникативни проблеми.</p>	<p>Учениците трябва да придобият езикови знания и речеви умения в следните тематични области:</p> <p>Тематични области</p> <p>ЕЖЕДНЕВИЕ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Живот у дома – отношения с родители и домашни правила 2. Стил на живот в България (град, село) и в други страни 3. Къде да живеем (избор на жилище – мечти); (взимане и даване под наем; хотел) 4. Здраве и спорт 5. Празници <p>ОБЩУВАНЕ – УСЛУГИ И МАСМЕДИИ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Здравни услуги 2. Битови услуги – банка, поща, e-mail, химическо чистене 3. Полиция 4. Средства за общуване (вестници, списания, новини, телевизия, радио, Интернет) <p>ЧОВЕК И ОКОЛНА СРЕДА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характер, дейности на личността и интереси 2. Опазване на околната среда (растения и животни) 3. Животните в живота на човека <p>ВРЕМЕ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назад във времето (открития, изобретения) 	<p>Учениците трябва да усвоят следните езикови знания и речеви функции:</p> <p>Фонетико-фонологични Интонация, ударение, произношение</p> <p>Граматически (морфосинтактични)</p> <p>Местоимение – възвратни местоимения; Относителни (which, who) Съществително име – членуване, неправилно мн. ч. Количествени определители – enough Членуване на географски имена Прилагателно име – словоред Степенуване II – as...as /less Количествени определители – too, enough, very Наречия – видове, образуване и употреба Глагол: – модални глаголи – must, mustn't; must – have to; should (had better); may, might; can – be able to.</p> <p>Времена: – Сегашно просто – сегашно продължително – Минало просто – минало продължително – Used to – Сегашни времена с бъдещо значение</p>	<p>Във връзка с общите и конкретните цели на учениците трябва да се даде възможност да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – да ползват автентични материали; – формират умения за автономно учене; – обсъждат социални проблеми и проблеми на околната среда; – формират възгледи относно границите на поведение и действия при различни видове ситуации; – работят в екип; – изпълняват ролеви игри; – ползват английски език в реални комуникации; – опознаят и други култури и да осмислят своята национална идентичност; – обсъждат познати, интересувачи ги теми; – изразяват собствено мнение; – развиват критично мислене; – изработват материали и проекти, свързани с позната проблематика. 	<p>Междупредметни връзки се осъществяват в контекста на изучаваните теми, както следва:</p> <p>Български език и литература: Публицистика и литература; бележити автори.</p> <p>Математика, информатика и информационни технологии: Битови услуги, пари, технологии, средства за общуване, поглед в бъдещето.</p> <p>Обществени науки и гражданско образование:</p> <p>История и цивилизация: Назад във времето (открития, изобретения); спомени и случки от миналото; стил на живот и култура в България и други страни;</p>

<p>• Писане</p>	<p>Съставя план на прочетен текст;</p> <p>Пише кратко писмо, за да сподели свои преживявания и да изрази благодарност, поздравления и пожелания;</p> <p>Пише кратки лични съобщения и обяви, свързани с непосредствените си потребности;</p> <p>Съставя кратък автобиографичен текст;</p> <p>Използва прости езикови средства, правопис и пунктуация, които се доближават до основните норми на чуждия език.</p>	<p>2. Спомени и случки от миналото</p> <p>3. Поглед напред в бъдещето – наука и технологии; предсказания</p> <p>Понятни категории</p> <p>Род и вид</p> <p>Реалност и модалност</p> <p>Залог</p> <p>Условност</p> <p>Аспект</p> <p>Хронологична взаимозависимост</p> <p>Определеност и неопределеност</p> <p>За количество</p> <p>За време</p> <p>За пространство</p> <p>За съществуване</p> <p>За отношение</p> <p>Разграничаване</p> <p>Обичайност</p> <p>Потвърждение</p> <p>Социокултурни знания</p> <p>Учениците трябва да разширят знанията си за другите страни, да опознават начина на живот на младежите в англоезични страни и в Европа, за да могат:</p> <ul style="list-style-type: none"> – да устанавят лични контакти – да разширят кръгозора си – да разпространяват информация за страната си – да сравняват културни традиции – да проявяват толерантност към чуждоезиковата култура – да осмислят по нов начин своеобразието на родната култура – да проявяват съпричастност към социалните проблеми на младите хора от други страни и култури <p>Учениците трябва да познават</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Разграничение между минало просто и сегашно перфектно време – Сегашно перфектно време – разширение – Сегашно перфектно продължително – Условни изречения – от I тип (сегашно и бъдеще, реални условни изречения) – Страдателен залог – I (сегашно просто и минало време) – Изразът "have something done" <p>Конструкции с -ing и инфинитив II – prefer, would rather, would like; let/make</p> <p>Предлози:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Предлози + съществително име – by mistake, by train, on TV... – Прилагателни + предлози – carable of... – Глаголи + предлози !! – фразови глаголи – do/make <p>Видове изречения</p> <ul style="list-style-type: none"> – Сложно изречение; – Въпроси с "нали" <p>Лексикални единици – около 650–800 лексикални единици в активна употреба</p> <p>Правопис и пунктуация</p> <p>Забележка: граматическите структури, отбелязани с I, са базисни, а тези, отбелязани с II, са надграждани.</p>		<p>Етика и право : Характер, дейности на личността; полиция, интереси.</p> <p>География и икономика: Географски открития.</p> <p>Природни науки и екология (химия, биология, физика): Човек и околна среда, здравословни навици.</p> <p>Изкуства : Общуване – масмедии.</p> <p>Физическа култура и спорт : Здраве и спорт.</p>
-----------------	--	---	---	--	---

някои основни социокултурни норми на другите народи, кои теми и езикови средства се считат за неприемливи.

Сфери на социално взаимодействие

Учениците трябва да имат адекватно поведение при общуване:

- в учебна обстановка
- у дома
- на обществени места
- в здравни, битови и културни учреждения
- при събеседване в официална и неофициална обстановка

Те изпълняват ролята на:

- Участник в разговор
- Разказвач
- Пътник
- Слушател
- Клиент (продавач, купувач)
- Турист
- Гост, домакин

Комуникативни стратегии

Учениците трябва да усвоят някои от компенсаторните стратегии при общуване като:

- интонация, език на тялото, жестове
- международна лексика
- примери
- езикови догадки от ключови думи

- знания от друг чужд език
- справочници и речници
- ползване на лични средства (псевденчески модели, думи от речта на събеседника)

Речеви умения

- провежда разговор с непознат
- говори за лични предпочитания
- говори за социални проблеми, като изразява отношение
- разказва за свои преживявания
- предлага, приема и отказва, като се обосновава
- обменя и обсъжда конкретна информация
- провежда телефонен разговор
- прави сценка и самооценка
- изказва свои намерения и идеи за бъдещето
- изразява желанието да получи предмети или услуги

Поведенчески модели

Ученикът трябва да умее да се ориентира по отношение на контекст и събеседник и да спазва речевите норми на поведение, като:

- дава ясна, недвусмислена информация
- не се отклонява от темата
- проявява толерантност и любезност
- изчаква, не прекъсва събеседника си
- не употребява неприемливи думи, изрази и теми от гледна точка на поведенческия модел на англоезичното общество